

Polska

Odzyskiwanie należności

2015-12-23 08:40:00

Odzyskiwanie należności

Odzyskiwanie należności

1. Współpraca prawna

Polska zawarła z Turcją w 1988 r. umowę o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych, która przewiduje m.in. uznawanie dokumentów urzędowych oraz – pod określonymi warunkami- uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych w zakresie objętym umową. Organami pośredniczącymi w przekazywaniu wniosków o udzielenie pomocy prawnej są Ministerstwa Sprawiedliwości, co nie wyklucza bezpośredniej współpracy właściwych sądów. W postępowaniach o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądów polskich w Turcji oraz do postępowania egzekucyjnego ma zastosowanie tureckie prawo prywatne w powiązaniu z prawem prywatnym międzynarodowym. Umowa polsko-turecka stypuluje, iż właściwy sąd turecki, do którego wpłynął wniosek o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wydanego orzeczenia ogranicza się w swojej decyzji do zbadania spełnienia warunków przewidzianych umową (art. 23). Generalnie zaleca się przy dochodzeniu roszczenia korzystanie z usług wyspecjalizowanych kancelarii prawnych.

2. Koszty windykacji zobowiązań

Koszty dochodzenia roszczenia szacuje się przeciętnie na 19% wartości roszczenia, a czas trwania procedur na 420 dni:

Procedura	Wskaźnik
	Turcja Polska
Procedury (liczba)	35 38
Czas trwania (dni)	420 830
Rozpatrywanie wniosku	30 90
Proces sądowy i orzeczenie	290 580
Wykonanie orzeczenia	100 160
Koszt (% wartości roszczenia)*	18,8 12
Koszt adwokata (% wartości roszczenia)	12 5

Koszty sądowe (% wartości roszczenia)	5,4 5
Koszt wykonania (% wartości roszczenia)	1,4 2

* Przy wartości dochodzonego roszczenia odpowiadającej 200% rocznego dochodu per capita (czyli w sumie ok. 20 tys. USD dla Turcji i 30 tys. USD dla Polski). Źródło: World Bank (2008), *Doing business 2009- Turkey, Poland*, <http://www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid=191>, <http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EnforcingContracts/Details.aspx?economyid=154>

3. Procedury egzekucji długu^[1]

3.1. Jeśli wierzyciel nie posiada zabezpieczeń w postaci np. hipoteki, roszczenia do ruchomości lub konta bankowego dłużnika albo nie dysponuje instrumentami finansowymi w formie np. czeku względnie weksła wystawionymi lub podpisanymi przez dłużnika w celu zabezpieczenia długu, wówczas może:

- wszcząć postępowanie sądowe i po uzyskaniu wiążącej decyzji sądu przeciw dłużnikowi zainicjować postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi względnie
- bezpośrednio zainicjować postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi. W razie protestu ze strony dłużnika, wierzyciel zmuszony jest wszcząć postępowanie sądowe w celu jego oddalenia. Jeśli sąd uzna działanie dłużnika za bezpodstawne, może obciążyć go dodatkową sankcją do wysokości 40% kwoty roszczenia.

3.2. W przypadku, gdy wierzyciel dysponuje powyższymi instrumentami zabezpieczającymi zobowiązania dłużnika, może wszcząć postępowanie egzekucyjne przewidziane prawem tureckim dla tego rodzaju tytułów dłużnych. Obejmuje ono:

- przymusową egzekucję zabezpieczeń do majątku dłużnika lub
- specjalne postępowanie dla egzekucji instrumentów dłużnych.

Ze względu na uproszczony tryb i przyspieszone tempo rozpatrywania spraw w tych postępowaniach, należą one do preferowanych metod egzekucji kontraktów w Turcji przez wierzycieli zagranicznych. Ich wada wiąże się z brakiem możliwości uruchomienia przez wierzyciela innych procedur egzekucyjnych lub sądowych przed dokonaniem egzekucji zabezpieczeń. Może on zainicjować pozostałe procedury przeciwko dłużnikowi dopiero wówczas, gdy wpływy ze sprzedaży zabezpieczeń okażą się niewystarczające dla pokrycia jego roszczenia. W sytuacji zastrzeżeń ze strony dłużnika wierzyciel, a w niektórych okolicznościach dłużnik, zobowiązany jest zainicjować postępowanie sądowe w celu realizacji, względnie anulowania, procedury egzekucyjnej.

3.3. Podjęcie procedury sądowej wymaga uiszczenia we właściwym sądzie opłaty w wysokości 5,4% wartości roszczenia, przy czym $\frac{1}{4}$ tej płatności (1,35%) dokonywane jest przy składaniu wniosku, a pozostała kwota (4,05%) po wydaniu orzeczenia sądowego. Dla uruchomienia czynności egzekucyjnych należy wnieść do organu egzekucyjnego (urząd komorniczy-İcra müdürlüğü) wpis w wysokości 0,5% wartości roszczenia. W przypadku protestu dłużnika w trakcie procedury egzekucyjnej i wszczęcia przez wierzyciela postępowania sądowego w celu anulowania tego protestu, wymieniona opłata w wysokości 5,4% wartości roszczenia wnoszona jest przez wierzyciela, zaś płać uiszczona w organie egzekucyjnym w wysokości 0,5% wartości roszczenia jest odejmowana od początkowej opłaty sądowej w wysokości 1,35% wartości roszczenia. Koszty sądowe wierzyciela podlegają odzyskaniu od dłużnika po wydaniu przez sąd stosownego wiążącego orzeczenia^[2].

3.4. W braku obiekcji ze strony dłużnika, czynności egzekucyjne będą z reguły trwały krócej niż procedura sądowa. W przypadku jednak wszczęcia postępowania w celu oddalenia protestu wobec czynności egzekucyjnych względnie w sytuacji, gdy postępowanie sądowe zostanie zainicjowane przeciwko dłużnikowi bezpośrednio bez wszczynania procedury egzekucyjnej, proces sądowy może wydłużyć się do 18-30 miesięcy, a nawet 3-4 lat, jeśli dłużnik okaże się niekooperatywny.

3.5. Przy dochodzeniu roszczeń należy mieć na uwadze, iż w niektórych okolicznościach dłużnik może szukać ochrony prawnej przed postępowaniem upadłościowym, egzekucyjnym i procesem sądowym w trybie przewidzianych ustawodawstwem tureckim procedur reorganizacji, przesunięcia w czasie bankructwa lub restrukturyzacji spółek akcyjnych w drodze koncyliacji.

3.6. Zgodnie z tureckim międzynarodowym prawem prywatnym, orzeczenie sądu zagranicznego podlega wykonaniu w Turcji pod następującymi warunkami:

- **obowiązuje wzajemność w uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń**
- **orzeczenie jest ostateczne i wiążące**
- **spór nie leży w wyłącznej jurysdykcji sądów tureckich**
- **orzeczenie spełnia reguły porządku publicznego Turcji**
- **prawa dłużnika były należycie respektowane podczas rozprawy.**

3.7. Turcja, podobnie jak Polska, jest sygnatariuszem Konwencji z Nowego Jorku o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych (http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention.html, http://www.sa.dig.wroc.pl/files/przep_konwencja_nowy_york.pdf). Oznacza to, iż orzeczenia wydane przez jedną z Umawiających się Stron są uznawane i wykonywane w Turcji w trybie i na zasadach określonych przez tę Konwencję. Podkreślenia wymaga w tym kontekście, iż upadłość tureckiej osoby prawnej czy fizycznej podlega wyłącznej jurysdykcji sądów tureckich i nie może być przedmiotem decyzji zagranicznego sądu lub rozstrzygnięcia arbitrażowego.

4. Rejestr długów

Turcja nie posiada systemu rejestru długów zbliżonego do polskiego. W dokumentach rejestrowych przedsiębiorców we właściwych izbach handlowych lub przemysłowych odnotowywane są jedynie ostateczne decyzje sądów w stosunku do indywidualnych przedsiębiorców. Rolą kancelarii prawnych jest ich weryfikowanie i zasięganie informacji gospodarczych.

5. Sprzedaż długów

Zakup długów nie jest rozpowszechniony. W indywidualne transakcje mogą angażować się tureckie banki. Operują w tym zakresie także firmy międzynarodowe.

6. Faktoring

Faktoring jest względnie młodym sektorem usług finansowych w Turcji. Jego początki przypadają na lata 90-te, gdy z banków handlowych zaczęto wydzielać odrębne przedsiębiorstwa faktoringowe. Obecnie Turcja liczy ok. 100 firm faktoringowych, z których prawie połowa skupiona jest w Tureckim Stowarzyszeniu Faktoringu. Utworzenie przedsiębiorstwa faktoringowego i jego funkcjonowanie podlega akceptacji regulatora sektora, którym jest Komisja Regulacji i Nadzoru Bankowego. Minimalny kapitał zakładowy dla tego typu firm wynosi 5 mln TL.

7. Przydatne linki

- Informacja sądowa- Sąd Handlowy I Instancji w Stambule (Ticaret Mahkemesi)- <http://www.uyap.gov.tr/>
- Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Wydział Gospodarczy- <http://www.warszawa.so.gov.pl/>
- Tekst umowy między Polską i Turcją o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych dostępny na stronie Ambasady RP w Ankarze- <http://www.msz.gov.pl/apps/apps/bpt/documents/8384.pdf>
- Tureckie przepisy upadłościowe, <http://en.hukuki.net/index.php?PHPSESSID=917d50d9fa069fb515dc979493172c29&topic=72.msg91#msg91>
- Kancelaria wyspecjalizowana w sprawach windykacyjnych: SARIIBRAHIMOGLU LAW OFFICE, Kizkulesi Sokak 14/1 06700 GOP ANKARA/TURKIYE, Tel:+ 90 312 447 40 13/447 53 97, Faks: +90 312 447 45 64, sslawoff@ada.net.tr, <http://www.sariibrahimoglu.com/>
- Wykaz firm prawniczych w Turcji- por. rozdział Kancelarie prawne
- Strona Coface poświęcona ocenie ryzyka handlowego i finansowego wg krajów i sektorów <http://www.trading-safely.com/sitecwp/ceen.nsf>
- Przepisy upadłościowe w zakresie spółek akcyjnych: [http://www.bener.av.tr/docs/tr/Postponement%20of%20Bankruptcy%20in%20Turkish%20Capital%20Stock%20Companies%20-%20v2%20\(2\).pdf](http://www.bener.av.tr/docs/tr/Postponement%20of%20Bankruptcy%20in%20Turkish%20Capital%20Stock%20Companies%20-%20v2%20(2).pdf)
- Firmy faktoringowe:
- <http://www.yapikredifactoring.com.tr/default.asp?page=&lang=EN>
- http://www.denizbank.com/EN/Banking/Kurumsal_Bankacilik/Factoring/
- <http://www.tekstilfactoring.com.tr/Pages.jsp?ContentId=TFTurkiyedeFactoring&LanguageCode=EN> .

[1] DentonWildeSapte.../GünerLawOffice (2009), Debt Enforcement Tips in Turkey, January 2009.

[2] Przedsiębiorcy z krajów, które nie zawarły z Turcją umów o wzajemnej współpracy prawnej zobowiązani są do złożenia w sądzie tureckim zabezpieczeń na poczet kosztów sądowych i potencjalnego odszkodowania dla dłużnika w razie przegranej wniesionej przeciwko niemu sprawy.

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego